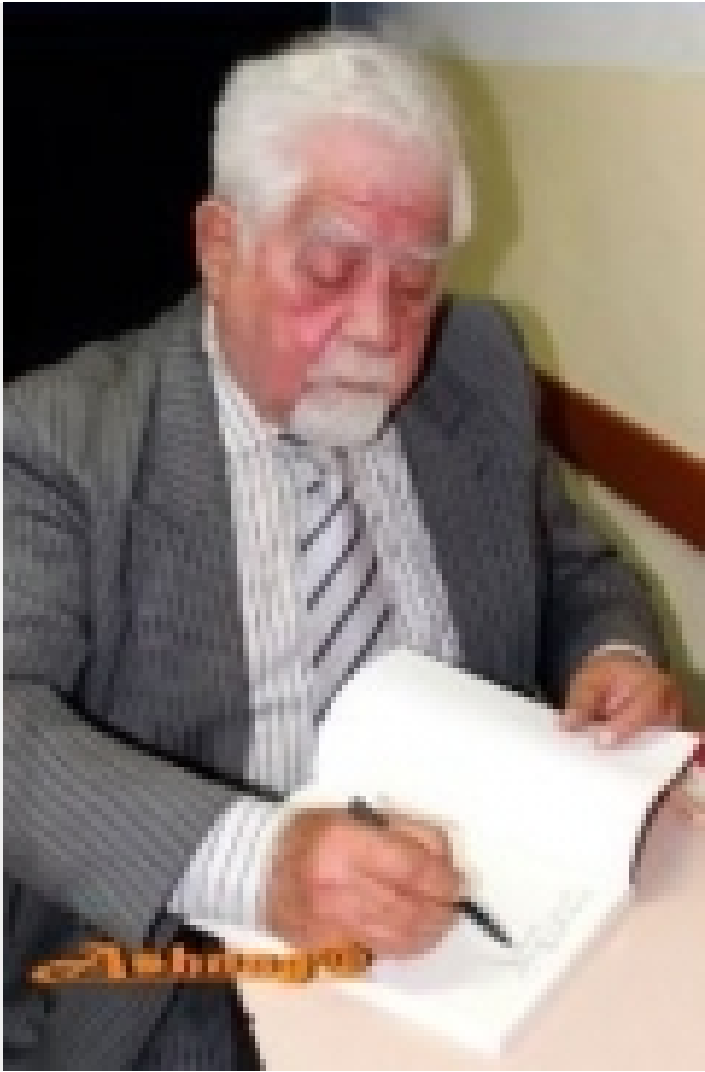

ԱՐԵՄՏԱՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՅԻՇԵԼ՝ ԱՐԴԵՕՔ ՈՎՔԵՐ ԱՐԳԻԼԱՅ ԵՆ...

Posted on December 24, 2018 by Keghart

Category: [Opinions](#)

(Նախագահին Եւ Վարչապետին)

Մեթր Գ. Տերտերեան, Պէյրուք, 25 Նոյեմբեր 2018

Արեւելահայաստանի եւ յետ-եղեռնեան Տարագիրներու Սփիւռքի եւ յետ-անկախութեան հայրենաթողներու՝ **Տարաբնակներու** սփիւռքի մէջ տիրող **անտարբերութեան**, **կրաւորականութեան**, **ընդարմաճութեան** եւ **անձնատուութեան** իրավիճակին ի տես՝ **լա՛նք, թէ խնդանք**: Սրամիտ երգիծագիր գրիչ մը, այս հարցումին տակ՝ գրած է. «Արեւելահայաստանի թաւշեայ յեղափոխութեան **առաջին յեղափոխութիւնն է՝ միասեռականներու համագումարն ու տողանցքը՝ Երեւանի փողոցներուն մէջ...**»

Արդարեւ, **լա՛նք թէ խնդանք** այս «թաւշեայ» յեղաշրջումին դիմաց: Յեղափոխութիւնը՝ երբեւէ եղա՞ծ է, կամ կրնա՞յ «թաւշեայ» ըլլալ: «**Թաւշեայ**» կրնան ըլլալ միայն՝ **յեղաշրջումը, պետական հարուածը, ներքլանային իշխանափոխութիւնը, իշխող անձերու փոփոխութիւնը**, եւ կամ ալ՝ «գունաւոր» **օտարամուտ «յեղափոխութիւն»** կոչուած **իմփերիալիստական ներթափանցումները...**

(Նախագահին Եւ Վարչապետին)

Մեթր Գ. Տերտերեան, Պէյրուք, 25 Նոյեմբեր 2018

Արեւելահայաստանի եւ յետ-եղեռնեան Տարագիրներու Սփիւռքի եւ յետ-անկախութեան հայրենաթողներու՝ **Տարաբնակներու** սփիւռքի մէջ տիրող **անտարբերութեան**, **կրաւորականութեան**, **ընդարմաճութեան** եւ **անձնատուութեան** իրավիճակին ի տես՝ **լա՛նք, թէ խնդանք**: Սրամիտ երգիծագիր գրիչ մը, այս հարցումին տակ՝ գրած է. «Արեւելահայաստանի թաւշեայ յեղափոխութեան **առաջին յեղափոխութիւնն է՝ միասեռականներու համագումարն ու տողանցքը՝ Երեւանի փողոցներուն մէջ...**»

Արդարեւ, **լա՛նք թէ խնդանք** այս «թաւշեայ» յեղաշրջումին դիմաց: Յեղափոխութիւնը՝ երբեւէ եղա՞ծ է, կամ կրնա՞յ «թաւշեայ» ըլլալ: «**Թաւշեայ**» կրնան ըլլալ միայն՝ **յեղաշրջումը, պետական հարուածը, ներքլանային իշխանափոխութիւնը, իշխող անձերու փոփոխութիւնը**, եւ կամ ալ՝ «գունաւոր» **օտարամուտ «յեղափոխութիւն»** կոչուած **իմփերիալիստական ներթափանցումները...**

Այս իրավիճակին իբր արդիւնք՝ Արեւելահայաստանի **Նախագահն ու վարչապետը** կը գործեն **իրաւազանց** ու **սահմանազանց** արարքներ եւ **կը մոռնան**, կամ մոռացութեան կու տան **բռնագրաւեալ Արեւմտահայաստանը** եւ **կ'անտեսեն** համահայրութեան պատկառելի **մեծամասնութիւնը** կազմող Տարագիր Արեւմտահայութիւնը, բայց **կը խօսին**՝ Արեւմտահայութեան ալ փոխարէն եւ անունով, եւ **ամենէն անթոյլատրելին՝**

զաւթիչ Թուրքիոյ **կը զիջին՝** Հայոց Յեղասպանութեան միայն, լոկ սնամեջ ու սոսկ շրթնային ճանաչումին դիմաց՝ Արեւմտահայաստանի **հողային դատը** եւ Տարագիր Արեւմտահայութեան **իրաւունքը՝** պահանջելու եւ ազատագրելու իր պատմական հայրենիքը: Տակաւին, անոնք նաեւ ակնածանքով կը խոնարհին **իմփերիալիստ ԱՄՆ-ի** եւ Ֆրանսայի իշխանութիւններուն առջեւ, **յանուն Համահայութեան**, անոնց շռայլելով՝ գովասանական խօսքեր, փոխանակ անոնցմէ պահանջելու՝ Ուիլսոնի Իրաւարար Վճիռին գործադրութիւնը եւ Կիլիկիոյ վերադարձումը կիլիկեցի հայերուն...: Անոնք **իրաւունքը չունին** Համահայութեան անունով **խօսելու** եւ **զիջումներ ընելու Համահայութեան հաշույն**

Եթէ անոնք **վերջնապէս հրաժարած** են Արեւմտահայաստանէն, **կը պահանջենք** անոնցմէ՝ գէթ չխօսիլ, ոչ Արեւմտահայաստանի եւ ոչ ալ՝ Արեւմտահայութեան (իմա՝ **Համահայութեան** եւ պատմական «**Հայաստան**» երկրին անունով. այլ միայն ու միայն՝ **Արեւելահայաստանի** անունով: Որովհետեւ՝ Տարագիր Արեւմտահայութիւն եւ ամէն հայրենասէր Հայ, չեն մոռցած բռնագրաւեալ մնացող Արեւմտահայաստանը եւ **պատրաստ են պայքարելու** անոր ազատագրութեան համար, ինչպէս ըրին՝ ԱՍԱԼԱ-ի զինուորագրեալները, **զինեալ** քարոզչութեամբ, Տարագիր Արեւմտահայութեան Համասփիւռքեան Քոնկրետի (ՏԱՀՔ) զինուորագրեալ մտաւորականները՝ **իրաւաքաղաքակազմակերպչական** քարոզչութեամբ, եւ ինչպէս կ'ընեն այսօր՝ Արեւմտեան Հայաստանի **իրաւականօրէն շարունակուող** Հանրապետութեան **տասնեակ հազարաւոր քաղաքացիները**, Ազգային Ժողովը եւ կառավարութիւնը՝ Արմենակ Աբրահամեանի նախագահութեամբ եւ Գառնիկ Սարգիսեանի վարչապետութեամբ, **ստեղծելով** Արեւմտահայաստանի պետական կառոյցներուն **սաղմերը**, եւ այս բոլորը՝ **ընտրովի են**, այսինքն՝ հարազատօրէն **ներկայացուցչական** հանգամանք ունին: Եւ միայն կը մնայ որ Ազգային Ժողովի այս **երկրորդ ընտրութեան**, աւելի մեծ թիւով անձնաթուղթ ունեցող քաղաքացիներ մասնակցին, **առաւել ներկայացուցչական** դառնալու համար՝ **կեդրոնական** ու **միակ լիազօր** ալ կառոյցը դառնալու ճանապարհին վրայ, երբ արդէն **գործօն անդամն է** ՄԱԿ-ի 2007 թուին կազմած **Բնիկ Ժողովուրդներու Իրաւանց Փորձագիտական Յանձնաժողովին**: Այս տողերուն հեղինակը արդէն՝ **երկու տարեկան քաղաքացին է** շարունակուող Արեւմտահայաստանի, եւ իբր իրաւաբան՝ ընտրուած է անոր Սահմանադրական Խորհուրդի աւագ անդամ:

Յիշեցնենք, որ Միջազգային Հանրային Իրաւունքը՝ Արեւմտահայաստանի ազատագրումը պահանջող կառոյցը **լսելի** եւ **ճանաչելի** կը նկատէ միայն այն պարագային, երբ այդ կառոյցը Տարագիր Արեւմտահայութեան **կեդրոնական, ներկայացուցչական** (ընտրովի) եւ **միակ լիազօր** կառոյցն է: Իսկ Արեւելահայաստանի պետութիւնը իրաւունք չունի՝ **ոչ պահանջելու զայն** եւ **ոչ ալ մանաւանդ հրաժարելու անկէ**: Այլ կրնայ պահանջել **միայն՝ Արեւմտահայութեան հետ միասին**, Ուիլսոնի Իրաւարար Վճիռին գործադրութիւնը, որ կը վերաբերի՝ **երկու Հայաստաններուն**,

որոնցմէ մեկը՝ **առանձինս**, չի կրնար պահանջել **երկրորդը...**: Որովհետեւ՝ եթէ Արեւելահայաստան **առանձինս** պահանջէ **Արեւմտահայաստանի կցումը իրեն**, զաւթիչ Թուրքիա կրնայ առարկել իր **տարածքային ամբողջականութեան պահպանումին սկզբունքին** հիման վրայ: Ահա թէ ինչու, իրաւագիտական սխալ մըն էր՝ Ղարաբաղի Արեւելահայաստանին **կցելու** որոշումը: Նոյնպիսի սխալ մըն է նաեւ՝ Արեւելահայաստանի **հրաժարումը** Արեւմտահայաստանէն..., որուն **իրաւատերն է** Տարագիր Արեւմտահայութիւնը, համաձայն՝ **Միջազգային Հանրային Իրաւունքի սկզբունքներուն**

...

Արեւելահայաստանի նախագահը՝ Արմէն Սարգսեան, Ա. Աշխարհամարտի աւարտի 100-րդ տարեդարձի վեհաժողովի նախօրէին, Չուիցերիոյ պետական պատկերասփիւռի ընկերութեան իր հետ ունեցած հարցազրոյցի ընթացքին, **թերացած է եւ սահմանազանց հրաժարում** մը կատարած է:

Թերացած է՝ քանի որ **դիտողութիւն չէ ըրած**, թէ՛ Ա. Աշխարհամարտին, ռազմաճակատներու վրայ **արիւն թափած** եւ Արարայի ճակատամարտի բախտորոշ յաղթանակը տարած արեւմտահայ եւ յատկապէս կիլիկեցի ռազմիկներու «**Հայկական Լեզեն**»ին եւ Արեւմտահայաստանի իրաւականօրէն շարունակուող պետութեան **հրաւեր չէ յղուած** մասնակցելու Վեհաժողովին, **անտեսելով** Արեւմտահայաստանն ու Կիլիկիան, քանի որ Արեւելահայաստանէն **առաջ՝** զանոնք պետք էր հրաւիրել, եւ ուրեմն՝ զանոնք ինք ալ չիշելով, մեղսակցած է Ֆրանսայի **անտեսումին**: Ֆրանսայի կողմէ Կիլիկիոյ անտեսումը բացատրելի է՝ **իր գործած ոճիրին փաստով**, բայց նախագահինը՝ **անբացատրելի եւ անընդունելի** է:

Սահմանազանց հրաժարումն է՝ համահայութեան անունով, Արեւմտահայաստանի հողային դատէն, քանի որ ինք **միայն** նախագահն է Արեւելահայաստանի, իսկ Հայութեան **մեծամասնութիւնը** կառչած է Արեւմտահայաստանի հողային դատին:

Արմէն Սարգսեան **լիազօրութիւնը չունի** համահայութեան, եւ՝ **իրաւունք չունի** յայտարարելու զուիցերիական պատկերասփիւռէն, թէ՛ Հայաստան եւ Հայութիւն **ներում կը շնորհեն Թուրքիոյ**, երբ ան ճանչնայ Հայոց Տեղասպանութիւնը **միայն**, առանց պահանջելու **Արեւմտահայաստանի ազատագրումը թրքական բռնագրաւումէն**, քանի որ այդ բռնագրաւումը ամբողջացած է Արեւմտահայաստանի **հայաթափումով՝** ոչ միայն Տեղասպանութեամբ, այլեւ՝ **բռնագաղթով...**: Ան **սահմանազանց** եղած է, խօսելով **Արեւմտահայութեան ալ** անունով, երբ ինք **ոչ մէկ լիազօրութիւն ստացած է անկէ**: Ան բառացիօրէն ըսած է. «**Ներողամտութիւնը կրնայ միայն յաջորդել ճանաչումին**»

Համայն հայութեան անունով խօսելով՝ Արեւելահայաստանի իշխանաւորներու **այս ախտը**, ոչ միայն **իրաւասութեան** սահմանազանցում է, այլեւ՝ **արհամարհանք եւ անտեսում** Արեւմտահայաստանի եւ Արեւմտահայութեան, ինչ որ նոյնիսկ՝

բարեկամական վերաբերմունք չէ անոնց հանդէպ: Երբ Արմէն Սարգսեան Երտողանին կ'ուզէ ըսել. «**Դու՛ն Թուրքիոյ Նախագահն ես, իսկ ես Հայաստանին**», Երտողան հարկաւ կը հրճուի, քանի որ իր խօսակիցը **մոռցած է Արեւմտահայաստանը**: Ան կը խօսի **Արեւելահայաստանի** Նախագահի հանգամանքով միայն, **տուեալ ընդունելով** թէ **գոյուրթին չունի** Արեւմտահայաստանը: Ան արդէն **մոռցած է** զայն...:

Փանթուրքիստ Թուրքիան վաղուց եկած էր այն եզրակացութեան, թէ՛ ինք կարող չէ **բնաջնջելու** համայն Հայուրթինը, ուրեմն հայոց տանք **փոքր** Հայաստան մը, որպէսզի անոնք մոռնան պատմական Հայաստանը եւ մենք ազատինք Հայկական Հարցի գլխացաւանքէն...: Ուրեմն, Արմէն Սարգսեան, **գիտակցօրէն թէ անգիտակցաբար**, շարժած է համաձայն Փանթուրքիզմի ծրագրին...: Մենք չենք ըսեր, որ ան շարժած է գիտակցօրէն, այլ՝ շարժած է **անգիտակցաբար**: Սակայն, ժամանակն է, որ Արեւելահայաստանի իշխանաւորները **ձերբազատուին** Արեւմտահայաստանը **անտեսելու** իրենց **այս ախտէն**, եւ այսուհետեւ՝ չխօսին որպէս **Համայն Հայուրթեան** ներկայացուցիչներ: Եւ՝ գործնական գետնի վրայ եւս, Թուրքիոյ եւ մեր ժողովուրդի թշնամիներուն հետ ամեն բանակցութեան մէջ, իրենց դիրքերը շատ անելի կը զօրանան, երբ գործածեն Արեւմտահայաստանը՝ առնուազն որպէս խաղաքարտ...: Այս ախտին արմատը կ'երթայ ետ, երբ Արեւելահայաստանի Ա. Հանրապետութիւնը յայտարարեց, թէ՛ ինք **կը ներկայացնէ «միացեալ»** Հայաստանը, մինչդեռ ինք Հայաստանի մէկ փոքրիկ մասը կը հանդիսանար միայն: Ասիկա հետեւանքն էր **բնագանցական** մտածելակերպին եւ Շոփենհաուերեան **կամապաշտութեան չարիքին**, որ կ'անտեսէր Հայաստանի մեծագոյն մասին բռնագրաւեալ մնացած ըլլալու փաստը, եւ համագօր էր՝ **հրաժարելու** այդ մեծագոյն մասէն...: Եւ այդ **հրաժարումը** կը շարունակուի մինչեւ այսօր:

Բայց արդէն՝ մենք կարիքը չունինք ոչ Թուրքիայէն եւ ոչ ալ ուրիշներէն **մուրալու** Հայոց Տեղասպանութեան **լոկ բարոյական** ճանաչումը: Մենք հրատապ ու հրամայական կարիքը ունինք՝ **Համահայկական** ոգիով միաւորուելու, կազմակերպուելու եւ բռունցք դառնալով՝ ազատագրելու համար Արեւմտահայաստանն ու Արարատը... Եւ՝ Կիլիկիան:

...

Արեւելահայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան, ինք եւս **վարակուած է**, Արեւելահայաստանի իշխանաւորներուն՝ Արեւմտահայաստանը **անտեսելու**, **արհամարհելու** եւ **մոռացութեան տալու ախտէն**: ԱՄՆ-ի Նախագահի ազգային անվտանգութեան հարցերու խորհրդական Ճոն Պոլթընի հետ իր տեսակցութեան ընթացքին, երբ Պոլթըն բառացիօրէն ըսած է. «**Հայաստանի համար պատմական նշանակութիւն ունեցող այս ժամանակաշրջանին, մենք կը կարելորենք հայ-ամերիկեան յարաբերութիւններու զարգացումն ու խորացումը, եւ զանոնք կը համարենք առաջնահերթութիւն**»... Փաշինեան այս **ոսկի առիթը** չէ օգտագործած «պատմական նշանակութիւն ունեցող այս ժամանակաշրջանին», երբ Միացեալ

Նահանգներ կը կարեւորեն հայ-ամերիկեան յարաբերութիւններու զարգացումն ու խորացումը, եւ՝ զայդ կը համարեն առաջնահերթութիւն... բարձր մակարդակի այս պատուիրակին յիշեցնելու, թէ՛ 2020 թուականը պատմական նշանակութիւն ունեցող թուական մըն է նաեւ՝ այն պատմական իրաւարարութեան, զոր ԱՄՆ-ի մեծ նախագահը՝ Ուիլյոնս, ստորագրեց ԱՄՆ-ի նախագահի հանգամանքով, եւ յոյս յայտնելու, որ ԱՄՆ-ի ներկայ նախագահ Տոնալտ Թրամփ՝ զէթ 2020 թուի Նոյեմբերի 22-ին, պահանջէ ԱՄՆ-ի մարդասեր եւ արդարադատ «14 կետեր»ու (այդ կետերէն մէկն ալ՝ **ժողովուրդներուն կուտար ազատ ինքնորոշման իրաւունք**) հեղինակ Ուիլյոնսի իրաւարար վճիռին գործադրութիւնը, առաւել եւս զարգացնելու եւ խորացնելու համար հայ-ամերիկեան յարաբերութիւնները:

Եթէ Փաշինեանի ենթագիտակցութեան մէջ տակաւին Արեւմտահայաստանի պճեղ մը յուշը մնացած ըլլար, պիտի չմոռնար Ուիլյոնսի իրաւարար վճիռը, եւ լաւապէս ու տեղին օգտագործած պիտի ըլլար այս **ոսկի առիթը**...: Մանաւանդ, որ Փաշինեան ոչ միայն ջերմօրէն ողջունած էր, ուրախութիւն յայտնած եւ պատմական ալ համարած էր այս այցելութիւնը՝ ԱՄՆ-ի բարձր մակարդակի պատուիրակին կողմէ եւ հողը պատրաստած էր այսպիսի յիշեցումին եւ յուսադրումին համար: Երբ Նոյնիսքն Պոլսըն կը խօսի «Հայաստանի համար պատմական նշանակութիւն ունեցող այս ժամանակշրջանին» մասին, կարծեք թէ՛ ինք կ'ուզէր յիշեցնել Փաշինեանին՝ Ուիլյոնսի վճիռը... եւ շատ մօտիկ 2020 թուականին այդ վճիռին 100-ամեակը: Բայց, ի զուր...:

Թէ ինչ **շօշափելի եւ անմիջական** նպատակ կը հետապնդէր Փաշինեանի Պէյրութ այցելութիւնը **մեծաշտապ**՝ Արեւելահայաստանի խորհրդարանական ընտրութիւններու նախօրէին, երբ ինք ենթադրուած էր **գտնուիլ հոն**, յստակ չեղաւ մեզի: Բայց յստակ է մէկ բան, որ **եթէ**՝ Փաշինեանի «թաւշեայ» իշխանափոխութեան վախճանական նպատակակետը Արեւելահայաստանը **ազատագրել է վերջնականապէս** օլիգարխիկ համակարգէն, ան պետք չունի Սփիւռքի զօրակցութիւնը ապահովելու: Այդ մէկը արդէն ապահոված է իր գլխաւորած շարժումի յաղթանակի առաջին իսկ փուլին: Ուրեմն, արդեօ՞ք յաջորդ **դժուարին** փուլերուն համար պետք ունի Սփիւռքի զօրակցութեան ծածկոյթին...: Քանի որ Ռ. Քոչարեան եւ Ս. Սարգսեան ՀՅԴ-ի հետ **կռաւիցիա** կազմելու կը զիջէին, Սփիւռքի **լռութիւնը շահելու յոյսով**, օլիգարխիկ ազգաքանդ ու ժողովուրդէն ատուած համակարգին նկատմամբ, միայն կարծելով թէ՛ ՀՅԴ կը վայելէ Սփիւռքի մեծամասնութեան վստահութիւնը եւ **տիրապետող ուժն է**

Սակայն, Սփիւռքի մեծամասնութիւնը Տարագիր Արեւմտահայութիւնն է, որ վաղուց յուսախաբ եղած է Սփիւռքի աւանդական կուսակցութիւններէն, անոնց կրաւորականութեան, անգործութեան եւ համակերպողականութեան եւ կատարուած փաստին անձնատուութեան պատճառով, եւ՝ **որ չէ հրաժարած Արեւմտահայաստանէն** ու կառչած կը մնայ **անոր հողային դատին**, որ կ'ընդգրկէ՝ ոչ միայն Արեւմտահայաստանն ու Արարատը, այլեւ՝ Կիլիկիան, որ **հայրենիքն է** վերապրող կիլիկեցիներուն, որոնք մեծ

թիւ մը կը կազմեն Տարագիր Արեւմտահայութեան մէջ: Հայրենիքը մարդու **ինքնութեան** բաղկացուցիչ տարրերէն մեծագոյնն է, **ինքնութեանական** է, որովհետեւ **հայրենիքը** հողատարածքը չէ, այլ զայն հայրենիք դարձնող ժողովուրդին քաղաքակրթութիւնն է, մշակոյթը, լեզուն, կրօնը, ճարտարապետութիւնը, պատմութիւնը դարաւոր այդ հողին վրայ եւ այդ պատմութեան յիշողութիւնը: Եւ՝ այս բոլորին առկայութեան շնորհիւ է, որ Տարագիր Արեւմտահայութեան աշխարհացրիւ եւ օտարահպատակ **բեկորները՝** միասնական եւ ինքնուրոյն **ժողովուրդ** կը համարուին Միջազգային Հանրային Իրաւունքին կողմէ եւ կրնան պահանջել իրենց պատմական հայրենիքին ազատագրումը...:

Հետեւաբար, Պէյրութի մէջ, Փաշինեան երբ կը շռայլէ գովասանական խօսքեր՝ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին, եւ կ'ըսէ. «**Ձեր սրբազան առաքելութիւնն էք կատարում առ Ասուած առ Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին եւ առ ՀԱՅՐԵՆԻՔ**», իր ակնարկած «**հայրենիք**»ը կ'ընդգրկէ՞ր արդեօք Արեւմտահայաստանն ու Կիլիկիան... Եւ եթէ կ'ընդգրկէր, ինչո՞ւ չէ մասնաւորա՞ծ Արեւելահայաստանը, Արեւմտահայաստանը եւ Կիլիկիան... Երբ մասնաւորա՞ծ է Հայաստանեայց Եկեղեցիի Առաքելական թելը միայն կատարող կերպով, եւ նոյն զատորոշութեամբ չէ մասնաւորա՞ծ Արեւմտահայաստանը եւ Կիլիկիան: Գոյութիւն չունին **միասնական** Սփիւռք եւ **միասնական** Հայաստան կամ հայրենիք: Կայ՝ **եռակի** Սփիւռք. 1) նախա-եղեռնեան, 2) յետ-եղեռնեան, եւ 3) յետ-անկախութեան **սփիւռքներով, որոնք ունին** տարբեր **պատմական** անցեալ, տարբեր **կարգավիճակ** եւ տարբեր **հայու կերպարներ**, զորս պարզաբանած ենք մանրամասնօրէն մեր նախորդ գրութիւններով: Կայ նաեւ՝ **քառակի** Հայաստան կամ **հայրենիք**. 1) Արեւմտահայաստան, 2) Արեւելահայաստան, 3) Կիլիկիա, եւ 4) Արցախ, **որոնք ունին** տարբեր **պատմական անցեալ** եւ տարբեր **կարգավիճակներ**: Արեւմտահայաստանը կը մնայ **բռնագրաւեալ** եւ մեծ մասամբ **հայաթափեալ**: Արեւելահայաստանը **անկախ է** բայց անոր բնակչութիւնը Հայութեան **փոքրամասնութիւնը** կը կազմէ (հազիւ 20 տոկոս): Կիլիկիան կը մնայ **բռնագրաւեալ** եւ գրեթէ **ամբողջովին հայաթափեալ**: Իսկ Արցախը՝ **ինքնակոչ անկախ է** եւ **նօսր բնակչութեամբ**: Եւ **յետ-եղեռնեան սփիւռքը՝** Տարագիր Հայութիւնը, յետ-անկախութեան Սփիւռքին հետ միասին, կը հանդիսանան Հայութեան 80 տոկոսը...: Այս է **իրական** պատկերը Հայութեան եւ Հայաստանի կամ **Հայրենիքին**, զոր կրնանք **տեսնել՝** միայն ու միայն, **դիալեկտիկ** մտածելակերպով, եւ ոչ թէ՛ **բնազանցական**, որ **վերացական** է, որ **բացարձակ** արժէք կու տայ բառերուն եւ անուններուն, **նկատի չառնելով** ատոնց **իրական բովանդակութիւնը**

Երբ այս **իրական** իրավիճակը կ'անտեսուի՝ **բնազանցական** մտածելակերպով եւ «**Արի Տուն**»ի, «**երկքաղաքացիութեան**», «**Հայաստանակեդրոնութեան**» եւ տակաւին «**Արեւելահայաստանի խորհրդարանին վրայ Սենատ ստեղծելու եւ անոր մէջ սփիւռքահայեր ներգրաւելու**» կոչեր կ'արձակուին, փաստօրէն՝ Հայութեան **միակ** կեդրոնը, **միակ** Հայաստանն ու **հայրենիքը կը կրճատեն՝** Արեւելահայաստանին մէջ,

անտեսելով Հայութեան 80 տոկոսը ներկայացնող միւս բոլոր կեդրոնները: Եւ այս **ազգաքանդ ախտը**, դժբախտաբար, յատուկ չէ Արեւելահայաստանի իշխանաւորներուն, այլ՝ անկէ վարակուած են **նաեւ** Սփիւռքի **աւանդական** կուսակցութիւններու ղեկավարները, փախուստ տալով իրենց հայրենիքի ազատագրութեան դժուարին մարտահրաւերէն...:

Մինչդեռ, Հայութեան **համահայկական գերագոյն շահերը կը պահանջեն** որ «Արի Տուն» կոչին ընդառաջեն, **միայն ու միայն**, յետ-անկախութեան սփիւռքի **հայրենաթողները**: Յետ-եղեռնեան սփիւռքի Տարագիր Արեւմտահայութիւնը պէտք է որդեգրէ ոչ թէ «**Հայաստանակեդրոնութիւն**», այլ՝ «**Սփիւռքակեդրոնութիւն**», եւ՝ Արեւելահայաստանի իշխանութիւնները **պարտին ձերբազատուիլ** այս **ազգաքանդ ախտէն, դադրիլ** Համահայութեան անունով խօսելէ եւ **ձրի գիշումներ** ընելէ թշնամի Թուրքիոյ...: Ընդհակառակը, **քաջալերեն** Տարագիր Արեւմտահայութիւնը, որ հետապնդէ Արեւմտահայաստանի ազատագրութեան պայքարը: **Եւ այս պայքարը կը զօրացնէ նաեւ** Արեւելահայաստանի իշխանաւորները, ոչ միայն Թուրքիոյ, այլ բոլոր տերութիւններու դիմաց: Ժամանակն է, որ անոնք անդրադառնան ու գիտակցին այս իրականութեան: **Երկքաղաքացիութիւնը հպատակութեան** հարցի **թնճուկ մըն է**, քանի որ կան հպատակութեան երեք տարբերակներ՝ **հայրենական, կամաւոր եւ ակամայ**

Հայրենականը՝ հայրենիքի **հարազատ** հպատակութիւնն է, որ **ինքնութեանական** է: Մաս կը կազմէ **ինքնութեան** բաղադրիչ տարրերուն: **Կամաւորը՝** ազատ կամքով **ընտրուածն է**, իսկ **ակաման՝** ճակատագրի կամ ճնշումի բերումով **պարտադրուածը**

Տարագիր հայուն օտար հպատակութիւնը **պարտադրուած է՝ հարազատ չէ**: Եւ եթէ ան **ազատ կամքով ընտրէ** Արեւելահայաստանի հպատակութիւնը, կը դադրի **հայրենագուրկ** ըլլալէ, կորսնցնելով՝ **Արեւմտահայաստան վերադարձի իր իրաւունքը**, եւ՝ կը տկարացնէ **Արեւմտահայաստանի ազատագրութեան դատը**...

Ուրեմն, **տարագիր** արեւմտահայուն **երկքաղաքացիութիւնը վնասակար** է Հայ Հողային Դատին:

Տակաւին, Փաշինեան՝ **այս ախտին** պատճառով, թերացաւ ու չգիտցաւ օգտագործել **ոսկի երկրորդ առիթը**. Ֆրանսախօսութեան վեհաժողովին, որ գումարուեցաւ Երեւանի մէջ:

Ֆրանսայի նախագահ Մաքրոն (որ ատուած է ֆրանսացիներու կողմէ, որոնք խելագարած զանգուածային ցոյցեր կը կազմակերպեն իր իշխանութեան դէմ, իսկ ինք՝ ֆաշական վայրագութեամբ կը ջանայ լռեցնել զանոնք, արժանանալով անոնց արձակած «**մաքրօ՛**» **պատուանունին**...), յիփորտալով յայտարարած է. «Ֆրանսախօսութեան հիմնաքարերն են՝ **եղբայրութիւնը, խաղաղութիւնը եւ արդարութիւնը**»: Ան Հայը շոյող խօսքեր ըսած է եւ շեշտած է ֆրանսախօսութեան գաղափարախօսութեան ազնիւ նշանաբանները, որոնց շարքին յիշած է **նաեւ՝**

մարդասիրութիւնը եւ արդարութիւնը

Իսկ Փաշինեան **սահմանազանց** ուրախութիւն յայտնած է «ամբողջ հայ ժողովուրդին» **անունով, գնահատելի անդրադարձ** կատարած է **Արցախի դատին**, բայց՝ **դատապարտելի լուրքիւն** պահած է **Կիլիկիոյ դատին** առնչութեամբ:

Փաշինեան իրաւասութիւնը չունի խօսելու **ամբողջ հայ ժողովուրդին** անունով, եւ մանաւանդ՝ **անոր անունով ուրախութիւն** յայտնելու **գաղութարար** Ֆրանսայի գլխաւորած մշակութային գաղութարարութեան օրկան հանդիսացող **Ֆրանսախօսութեան** 17-րդ Վեհաժողովին Երեւանի մէջ կայացումին առիթով, ոչ միայն այն պատճառով որ **Ֆրանքոֆոնի** մէկ մշակութային **տարբերակ** է բրիտանական գաղութարարութեան **Գամընուէլթին**, այլ այն պատճառով որ Հայութեան մեծամասնութիւնը տակաւին չէ մոռցած թէ՛ **Կիլիկիոյ պարպումն ու աղետը**, եւ թէ՛ **Սանճաքի աղետն ու Թուրքիոյ նուիրումը**, հակառակ հայ լեզունականներու **թափած արիւնին**, ծառայելով **գաղութարար** Ֆրանսայի եւ Բրիտանիոյ Սայքս-Փիքոյի ծրագրին, որ գաղութարարական **մեծագոյն անարդարութիւնն էր**, երբ այդ երկուքը **իրենց չպատկանող հողեր կը զաւթէին** եւ մաս մըն ալ զաւթիչ Թուրքիոյ կու տային: Եւ մանաւանդ այսօր՝ երբ կազմուած է արդէն **Կիլիկիոյ Ազգային Խորհուրդը**, որ կ'ընդգրկէ Կիլիկիոյ **հայ, արաբ** եւ **սուրիանի** նախկին բնակիչները, եւ որուն նախագահն է ճարտարագետ, **տարագիր սուրիահպատակ** Գառնիկ Սարգիսեանը, որ միաժամանակ վարչապետն է Արեւմտեան Հայաստանի **իրաւականօրէն շարունակուող եւ 1920 թուին անկախ ճանչցուած պետութեան**

Երբ Մաքրոն գեղգեղած է՝ **եղբայրութեան, մարդասիրութեան, համերաշխութեան եւ արդարութեան ու խաղաղութեան** շրթնային երգերով, Փաշինեան **պարտեր** իրեն ըսել.

Հաստատուած խաղաղութիւնը երբ **արդար չէ, ժամանակաւոր է**

Մնայուն խաղաղութեան համար հարկաւոր է՝ **վերականգնել արդարութիւնը** Կիլիկիոյ Դատին, որուն **անարդար** լուծումին պատասխանատուութիւնը կ'իյնայ՝ դուք լաւ գիտէք թէ ո՞ր պետութեան ուսերուն...:

«**Լէժիոն Արմէնիէն**»ի ռազմիկներուն **թափած արիւնը՝** ահա **դար մըն է**, որ **անհատոյց** մնացած է:

Կիլիկիոյ անկախութիւնը հռչակուեցաւ Ֆրանսայի **խոստումով** եւ **հաւանութեամբ**

Մենք յոյս ունինք որ դուք կը վերականգնէք այդ անկախութիւնը՝ **արդարութեամբ, եղբայրութեամբ, մարդասիրութեամբ** եւ **համերաշխութեամբ**, որպէսզի Ֆրանսախօսութեան գաղափարախօսութեան շատագոված **խաղաղութիւնը** ըլլայ **արդար եւ մնայուն**

Այս մէկն ալ՝ Ֆրանսախօս երկիրներու **տարածքին՝** լուծումի սպասող խնդիրներէն է, եւ **այս տարածքին երկիրները** պետք է աջակցին այս լուծումին: Մենք վստահ ենք՝ որ ԵԱՀԿ

Մինսքի Խումբի համանախագահ երկիրները՝ Ֆրանսայի, Միացեալ Նահանգներու եւ Ռուսաստանի ձեւաչափով կրնայ լուծուիլ այս խնդիրը՝ **Ֆրանսայի Նախաձեռնութեամբ հարկաւ**

Փաշինեան այսպէս շարժած պիտի ըլլար եթէ **Մոռցած** կամ **անտեսած** չըլլար Կիլիկիան եւ Արեւմտահայաստանը: Քանի որ ան **գնահատելիօրէն յիշած է** Արցախի դատը, միայն **կիսով** օգտուելով ներկայացած **ոսկի առիթէն**: Հետեւաբար, տակաւին **կիսամիջոցներով** գոհացող Արեւելահայաստանի իշխանաւորները՝ դեռ չեն հասած **ճիշդ ուղղութեան**, որուն հասած ըլլալ կը յաւակնին անոնք անարժանաբար, ծրիօրէն ու մաքսանենգութեամբ...:

Մաղթենք՝ որ ան **կիսամիջոցներով** չշարունակէ իր «**թաւշեայ**» յեղաշրջումը, որպէսզի՝ կարողանայ գայն հասցնել **յեղափոխութեան ամբողջականութեան**, արմատախիլ ընելով ողջ օլիգարխիկ համակարգը:

Պէյրուք, 25 Նոյեմբեր 2018

